

Nieuwsbrief ERF Updates - Nummer 01, 2015

Nummer 1, 2015

Redactie: mr. F.M.H. Hoens.

INHOUDSOPGAVE

Hoge Raad

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2015:1585](#) 12-06-2015

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2015:1524](#) 12-06-2015

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2015:1284](#) 22-05-2015

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2015:1199](#) 01-05-2015

Hof

[Gerechtshof Amsterdam, ECLI:NL:GHAMS:2015:2058](#) 07-07-2015

[Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2015:4051](#) 02-06-2015

[Gerechtshof 's-Hertogenbosch, ECLI:NL:GHSHE:2015:1895](#) 26-05-2015

[Gerechtshof 's-Hertogenbosch, ECLI:NL:GHSHE:2015:1925](#) 26-05-2015

[Gerechtshof 's-Hertogenbosch, ECLI:NL:GHSHE:2015:1894](#) 26-05-2015

[Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2015:4240](#) 21-05-2015

[Gerechtshof Den Haag, ECLI:NL:GHDHA:2015:1196](#) 13-05-2015

[Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2015:3505](#) 12-05-2015

[Gerechtshof 's-Hertogenbosch, ECLI:NL:GHSHE:2015:1994](#) 07-05-2015

[Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2015:3194](#) 29-04-2015

[Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2015:2820](#) 21-04-2015

[Gerechtshof Den Haag, ECLI:NL:GHDHA:2015:1032](#) 08-04-2015

Rechtbank

- [Rechtbank Limburg, ECLI:NL:RBLIM:2015:4945](#) 11-06-2015
- [Rechtbank Zeeland-West-Brabant, ECLI:NL:RBZWB:2015:3576](#) 03-06-2015
- [Rechtbank Noord-Nederland, ECLI:NL:RBNNE:2015:2498](#) 27-05-2015
- [Rechtbank Midden-Nederland, ECLI:NL:RBMNE:2015:3719](#) 27-05-2015
- [Rechtbank Amsterdam, ECLI:NL:RBAMS:2015:2713](#) 20-05-2015
- [Rechtbank Noord-Holland, ECLI:NL:RBNHO:2015:3807](#) 11-05-2015
- [Rechtbank Amsterdam, ECLI:NL:RBAMS:2015:2337](#) 06-05-2015
- [Rechtbank Midden-Nederland, ECLI:NL:RBMNE:2015:3038](#) 06-05-2015
- [Rechtbank Den Haag, ECLI:NL:RBDHA:2015:5888](#) 01-05-2015
- [Rechtbank Limburg, ECLI:NL:RBLIM:2015:3720](#) 30-04-2015
- [Rechtbank Noord-Nederland, ECLI:NL:RBNNE:2015:2098](#) 29-04-2015
- [Rechtbank Amsterdam, ECLI:NL:RBAMS:2015:2401](#) 29-04-2015
- [Rechtbank Midden-Nederland, ECLI:NL:RBMNE:2015:2752](#) 24-04-2015
- [Rechtbank Midden-Nederland, ECLI:NL:RBMNE:2015:2970](#) 24-04-2015
- [Rechtbank Midden-Nederland, ECLI:NL:RBMNE:2015:2971](#) 24-04-2015
- [Rechtbank Gelderland, ECLI:NL:RBGEL:2015:2742](#) 23-04-2015
- [Rechtbank Amsterdam, ECLI:NL:RBAMS:2015:2378](#) 23-04-2015
- [Rechtbank Noord-Holland, ECLI:NL:RBNHO:2015:3435](#) 03-04-2015
- [Rechtbank Zeeland-West-Brabant, ECLI:NL:RBZWB:2014:9002](#) 10-12-2014
- [Rechtbank Zeeland-West-Brabant, ECLI:NL:RBZWB:2014:7339](#) 06-08-2014

Centrale Raad van Beroep

- [Centrale Raad van Beroep, ECLI:NL:CRVB:2015:1491](#) 12-05-2015

Antillen

- [Gerecht in Eerste Aanleg van Aruba, ECLI:NL:OGEEA:2015:70](#) 21-04-2015

RECHTSPRAAK

Tuchtrecht. Notaris heeft wilsbekwaamheid hoogbejaarde testatrice voldoende onderzocht.

Erflaatster, ongehuwd en kinderloos, maakt op 88-jarige leeftijd een testament. Na erflaatsters overlijden verwijt haar neef aan de notaris de wilsbekwaamheid van tante onvoldoende te hebben onderzocht (artikel 4:55 lid 3 BW). Volgens de neef had de notaris nader (medisch) onderzoek moeten doen.

Het hof wijst de klacht af, net als de kamer voor het notariaat in eerste instantie.

Tantes verblijf in het verzorgingstehuis, haar hoge leeftijd, de omvang van haar vermogen en de inhoud van de door haar voorgestelde testamentwijziging, behoeften voor de notaris geen redenen te zijn om nader onderzoek naar haar wil te doen. De notaris was niet gehouden in de besprekingen met tante te onderzoeken welke (overige) indicatoren aanwezig zouden kunnen zijn, als de inhoud van het gesprek en de wijze waarop tante zich presenteerde, daartoe geen aanleiding gaven.

Instantie: Gerechtshof Amsterdam

Datum uitspraak: 07-07-2015

ECLI: ECLI:NL:GHAMS:2015:2058

Zaaknummer: 200.155.977-01 NOT

Rechters: A.D.R.M. Boumans, J.H. Lieber en C.P. Boodt

Wetsartikelen: 3:32 BW en 4:55 BW

RECHTSPRAAK

***Schenking binnen 180 dagen voor overlijden aan een onbekende.
Gevolgen voor erfbelasting. Cassatieberoep afgewezen (artikel 81 Wet RO).***

Erflaatster heeft binnen 180 voor haar overlijden EUR 72.000 opgenomen van haar bankrekening, welk bedrag na haar overlijden niet meer is te traceren. Aan te nemen valt dat zij dit bedrag vrij van recht heeft geschonken aan een onbekende.

In geschil is of de aanslag schenkbelasting ten laste van erflaatster (artikel 46 lid 3 Invw 1990) aftrekbaar is voor de erfbelasting. Volgens het hof (ECLI:NL:GHSHE:2014:2845) is dit (nog) niet het geval. Omdat de aansprakelijkheid van erflaatster voor de schenkbelasting in rechte wordt betwist, is nog geen sprake van een rechtens afdwingbare, en dus aftrekbare, schuld in de zin van artikel 20 lid 3 SW 1956.

Het door de erfgenamen hiertegen ingestelde cassatieberoep wijst de Hoge Raad zonder nadere motivering af (artikel 81 Wet RO).

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 12-06-2015

ECLI: ECLI:NL:HR:2015:1524

Zaaknummer: 14/04127

Rechters: R.J. Koopman, C. Schaap en Th. Groeneveld

Wetsartikelen: 12 SW 1956, 20 SW 1956, 46 Invw 1990 en 81 Wet RO

RECHTSPRAAK

Vereffenaar neemt als formele procespartij het geding over van de gedagvaarde erfgenamen.

Erflater was verwickeld in een gerechtelijke procedure. Nadat de wederpartij hoger beroep instelt, overlijdt erflater. De procedure is eerst geschorst en doorgehaald (artikel 225 Rv). Daarna is de procedure hervat op naam van de erven (artikel 227 Rv).

De erfgenamen hebben de nalatenschap beneficiair aanvaard. Een notaris is benoemd tot vereffenaar van de nalatenschap (artikel 4:203 lid 1 onder a BW).

De erfgenamen en de vereffenaar verzoeken (incidenteel) dat de vereffenaar als formele procespartij in de plaats wordt gesteld van de erfgenamen, die in cassatie zijn gedagvaard.

De benoemde vereffenaar treedt op de voet van artikel 4:203 lid 2 BW in de plaats van de erfgenamen, terwijl hij ingevolge artikel 4:211 lid 2 BW bij de vervulling van zijn taak als vereffenaar de erfgenamen in en buiten rechte vertegenwoordigt. De Hoge Raad wijst het verzoek daarom toe.

De vereffenaar krijgt de gelegenheid om in het geding te verschijnen om dit van de erfgenamen over te nemen en te hunnen behoeve verder te voeren (vgl. HR 7 maart 2014, ECLI:NL:HR:2014:525, NJ 2015/69).

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 12-06-2015

ECLI: ECLI:NL:HR:2015:1585

Zaaknummer: 14/05592

Rechters: E.J. Numann, C.A. Streefkerk, A.H.T. Heisterkamp, G. de Groot en M.V. Polak

Wetsartikelen: 225 Rv, 227 Rv, 4:203 BW en 4:211 BW

RECHTSPRAAK

Betekening bij notaris die nalatenschap in behandeling heeft stuit verjaringstermijn door actief handelen notaris.

Tussen twee partijen zijn in het verleden verschillende gerechtelijke procedures gevoerd. Beide partijen zijn inmiddels overleden.

Op 19 april 2013 laten de erfgenamen van erflater 2 bij exploit de grossen van rechterlijke uitspraken uit 1992 en 1993 betekenen aan de erfgenamen van erflater 1. Dit exploit wordt gedaan aan de notaris die de nalatenschap van erflater 1 in behandeling heeft. Daarna volgt onder meer executoriaal derdenbeslag onder deze notaris door de erfgenamen van erflater 2.

De notaris correspondeert daarop met de advocaat van de beslagleggers met de vraag of de betekening nog effect kan hebben. Volgens de notaris was de verjaringstermijn van 20 jaar al voltooid.

De erfgenamen van erflater 1 vorderen in kort geding opheffing van het beslag onder de notaris. De vordering van de erfgenamen van erflater 2 is volgens hen verjaard doordat sinds de aanvang van de verjaringstermijn op 21 april 1993 niet tijdig een stuitingshandeling heeft plaatsgevonden (artikel 3:324 BW en artikel 3:325 lid 2 BW).

De vraag is of de betekening aan de notaris op 19 april 2013 de verjaring heeft gestuit. Volgens de rechtbank is dit het geval.

Om haar werking te hebben moet een stuitingshandeling degene bereiken tot wie zij is gericht (artikel 3:37 lid 3 BW). Hieronder vallen ook derden die deze persoon vertegenwoordigen. Omdat niet is gesteld dat de notaris niet over een opdracht of volmacht beschikte én omdat uit zijn actieve handelen jegens de advocaat zijn vertegenwoordigingsbevoegdheid blijkt, is sprake van stuiting van de verjaring door betekening aan de notaris. De notaris trad voor de (beneficiaire) erfgenamen op als onweersproken 'behandelaar' van de nalatenschap van erflater 1. Uit het gedrag van de notaris mocht de advocaat afleiden dat de notaris de erven van erflater 1 ter zake vertegenwoordigde.

Instantie: Rechtbank Limburg

Datum uitspraak: 11-06-2015

ECLI: ECLI:NL:RBLIM:2015:4945

Zaaknummer: C-03-204016 - KG ZA 15-148

Rechters: R.H.J. Otto

Wetsartikelen: 3:37 BW, 3:324 BW en 3:325 BW

RECHTSPRAAK

Onbeheerde nalatenschap. Benoeming vereffenaar. Publicatie.

De potentiële erfgenamen van erflaatster hebben haar nalatenschap verworpen. De nalatenschap is onbeheerd.

Om de restant-hypotheekschuld zo laag mogelijk te houden, wenst de hypotheekbank erflaatsters woonhuis onderhands door een vereffenaar te laten verkopen. De bank verzoekt om benoeming van een vereffenaar van de nalatenschap (artikel 4:204 lid 1 onder a en b BW) en ontheffing van de publicatieplicht (artikel 4:206 lid 6 BW).

De rechtbank wijst beide verzoeken toe. Publicatie van de benoeming op www.rechtspraak.nl en in de Staatscourant volstaat.

Instantie: Rechtbank Zeeland-West-Brabant

Datum uitspraak: 03-06-2015

ECLI: ECLI:NL:RBZWB:2015:3576

Zaaknummer:

Rechters: Visser

Wetsartikelen: 4:204 BW en 4:206 BW

RECHTSPRAAK

Niet-tijdig bezwaar tegen aanslag erfbelasting. Ontvankelijkheid.

In geschil is op welk moment de inspecteur de aanslag successierecht (overlijden in 2007) heeft bekend gemaakt en of belanghebbende tijdig bezwaar daartegen heeft ingediend.

Volgens het hof heeft belanghebbende zijn bezwaar te laat ingediend.

De (gemachtigde van) belanghebbende heeft een brief van de inspecteur ten onrechte opgevat als een motivering van een nog later toe te sturen uitspraak op bezwaar. Volgens het hof kon de brief niet anders worden opgevat dan als een uitspraak op bezwaar.

Niet-ontvankelijkverklaring dient evenmin achterwege te blijven op grond van artikel 6:11 AWB. Binnen de beroepstermijn is de verwarring over de uitspraak op bezwaar opgeheven, althans had de gemachtigde – een professionele rechtsbijstandverlener – een en ander duidelijk moeten zijn en restte belanghebbende nog voldoende tijd om beroep in te stellen. Belanghebbende is redelijkerwijze in verzuim geweest.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 02-06-2015

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2015:4051

Zaaknummer: 14-01065

Rechters: R.F.C. Spek, B. van Walderveen en P. van der Wal

Wetsartikelen: 6:9 AWB en 6:11 AWB

RECHTSPRAAK

Vereffenaars verzoeken kantonrechter om aanwijzing bij verkoop (artikel 4:210 BW). Kantonrechter ziet geen gegronde reden voor aanwijzing.

De vereffenaars van erflaters nalatenschap verzoeken de kantonrechter om een aanwijzing (artikel 4:201 BW) ter zake de verkoop en levering van onroerend goed uit de nalatenschap.

Er is een koper voorhanden die meer wil betalen dan de executiewaarde, maar verschillende schuldeisers maken bezwaar tegen deze verkoop.

De kantonrechter geeft echter geen aanwijzing. Volgens de kantonrechter zijn de vereffenaars bevoegd tot verkoop en levering (artikel 4:195 lid 1 BW, artikel 4:215 lid 1 BW) en is niet gebleken dat de koopsom niet redelijk is. Gelet hierop ontbreekt een gegronde reden in de zin van artikel 4:210 BW om een aanwijzing te geven.

Instantie: Rechtbank Midden-Nederland

Datum uitspraak: 27-05-2015

ECLI: ECLI:NL:RBMNE:2015:3719

Zaaknummer: 3969663 UT VERZ 15-5538

Rechters: A.A.T. van Rens

Wetsartikelen: 4:195 BW, 4:210 BW en 4:215 BW

RECHTSPRAAK

***Aan wie van de echtgenoten is geschonken en kwijtgescholden?
Vergoedingsrechten bij echtscheiding.***

Tijdens huwelijk kopen de echtgenoten tezamen een woning (1998). De ouders van de man boeken voor het transport 100.000 gulden over naar de notaris onder vermelding van alleen de naam van de man. In de jaren daarna (2002-2010) verstrekken de ouders van de man aan beide echtgenoten een geldlening ten behoeve van de woning en schelden zij daarop vervolgens kwijt.

De man en de vrouw zijn buiten gemeenschap van goederen gehuwd. Bij echtscheiding (2013) stelt de man een (nominale) vergoedingsvordering te hebben ter zake van de schenking in 1998 en de kwijtscheldingen daarna.

Volgens het hof heeft de man voldoende onderbouwd dat zijn ouders de 100.000 gulden alleen aan hem hebben geschonken. Het was voor de ouders gebruikelijk om bij een overboeking te vermelden ten gunste van wie zij de betaling verrichtten. In dit licht kent het hof doorslaggevend gewicht toe aan het feit dat de ouders het geld hebben overgemaakt met de vermelding van (alleen) de naam van de man. De man heeft hierdoor privé gelden geïnvesteerd in een gemeenschappelijk goed en ter zake recht op (nominale) vergoeding uit de opbrengst van de woning.

Voor de kwijtscheldingen gaat dit niet op. De vrouw en de man zijn de lening tezamen aangegaan. Voor de kwijtscheldingen hebben beiden steeds getekend. De kwijtscheldingen zijn voortgezet nadat de helft van de lening was ingelost. Gelet hierop heeft V erop mogen vertrouwen dat de kwijtscheldingen ook op haar aandeel in de vordering zagen. De man heeft ter zake geen vergoedingsrecht.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 21-05-2015

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2015:4240

Zaaknummer: 200.151.011/01

Rechters: A.W. Beversluis, J.D.S.L. Bosch en E.B.E.M. Rikaart-Gerard

Wetsartikelen: 7:175 BW

RECHTSPRAAK

Bedrijfsopvolging en schenkbelasting. Berekening voortzettingswaarde agrarische onderneming. Eigenstandige berekening.

B is in 1995 een maatschap aangegaan met haar echtgenoot en haar ouders. De maatschap had de exploitatie van een melkveehouderij en akkerbouwbedrijf ten doel. In 2004 wordt de maatschap ontbonden door het uittreden van de ouders en wordt de onderneming geruisloos doorgeschoven.

Ter gelegenheid hiervan schenken de ouders een groot deel van de overnamesom aan B. B doet hiervoor beroep op de bedrijfsopvolgingsfaciliteit (BOF, artikel 35b SW 1956, artikel 35c SW 1956, tekst 2004).

B en de inspecteur twisten over de conserverende navorderingsaanslag schenkingsrecht. In het bijzonder is de vraag of de door B toegepaste (her)berekening van de voortzettingswaarde als een voldoende eigenstandige berekening kwalificeert ten opzichte van de gestandaardiseerde berekening van het Besluit van de Minister van Financiën van 22 februari 2004 (nr. CPP2004/322M, V-N 2004/14.26).

Het staat een belastingplichtige vrij om een eigenstandige berekening van de voortzettingswaarde te maken (vgl. Hoge Raad 21 mei 2010, ECLI:NL:HR:2010:BM5123, BNB 2010/261). Het is echter niet toegestaan om het rekenmodel van het besluit te gebruiken, op één onderdeel daarvan af te wijken en de berekening dan aan te merken als een eigenstandige berekening (vgl. BNB 2010/261).

Volgens het hof (na verwijzing door de Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2013:26, BNB 2013/227) heeft B een voldoende zelfstandige berekening gemaakt van de voortzettingswaarde van de onderneming en geeft deze een getrouw beeld van de waarde van de onderneming.

Aan het argument van de inspecteur dat B met een geringe afwijking ten opzichte van het model de aftrek van langlopende schulden realiseert, gaat het hof voorbij. Het hof heeft de door B toegepaste rekengrootheden op zijn merites beoordeeld – zoals de

voortzettingstermijn, het gebruik van de parameters van het besluit, het melkquotum en de netto kasstroom - en geschikt bevonden voor de berekening van de voortzettingsswaarde van de onderneming.

Instantie: Gerechtshof 's-Hertogenbosch

Datum uitspraak: 07-05-2015

ECLI: ECLI:NL:GHSHE:2015:1994

Zaaknummer: 13-00822

Rechters: P.A.M. Pijnenburg, T.A. Gladpootjes en A.O. Lubbers

Wetsartikelen: 35b SW 1956 (2004) en 35c SW 1956 (2004)

RECHTSPRAAK

Man verlost zijn vrouw uit haar lijden en is daardoor onwaardig om te erven. Geen vergeving vastgesteld.

Een echtpaar, waarvan de vrouw ernstig ziek is, besluit om samen hun leven te beëindigen. De man brengt de vrouw om het leven. Zijn poging om zichzelf vervolgens van het leven te beroven mislukt. De man wordt onherroepelijk veroordeeld voor de moord op zijn echtgenote.

De familie van de vrouw stelt dat de man onwaardig is om te erven van zijn echtgenote (artikel 4:3 lid 1 onder a BW). De man stelt daarentegen dat de vrouw hem heeft vergeven in de zin van artikel 4:3 lid 3 BW. Uit hun gezamenlijke afscheidsbrief en haar verdere gedragingen blijkt dat zij niet langer wilde leven.

De rechtbank wijst het standpunt van de man af. Uit de feiten kan volgens de rechtbank niet worden afgeleid dat de vrouw de man op voorhand ondubbelzinnig heeft vergeven voor het feit dat hij *alleen* haar heeft omgebracht. De uitingen en gedragingen van de vrouw zijn gekleurd door de intentie om *samen* uit het leven te stappen. Niet is uitgesloten dat haar doodswens slechts gericht was op een gezamenlijk overlijden.

Het subsidiaire betoog van de man dat onverkorte toepassing van artikel 4:3 lid 1 onder a BW onaanvaardbaar is, wijst de rechtbank ook af. De redelijkheid en billijkheid heeft tot op heden slechts *aanvullend* gewerkt ten aanzien van artikel 4:3 BW, in de zin dat iemand onwaardig werd geacht op grond van de redelijkheid en billijkheid, terwijl diegene dat bij letterlijke toepassing van de wet niet zou zijn. De man vraagt de rechtbank het tegenovergestelde en hem op grond van de onaanvaardbaarheidsexceptie *niet* onwaardig te achten terwijl hij dat naar de letter van de wet wel is.

De wetgever heeft bewust gekozen voor het van rechtswege laten intreden van de onwaardigheid bij onherroepelijke veroordeling voor moord. Uit de parlementaire geschiedenis blijkt dat de ernst van de aan de orde zijnde omstandigheden hiertoe aanleiding geeft. Gezien de inhoud en achtergrond van artikel 4:3 BW en de zware eisen die (in zijn algemeenheid) aan een beroep op de derogerende werking van de redelijkheid en billijkheid ten aanzien van een dwingende wetsbepaling worden gesteld, past de rechtbank de

onaanvaardbaarheidsexceptie niet toe.

Instantie: Rechtbank Midden-Nederland

Datum uitspraak: 06-05-2015

ECLI: ECLI:NL:RBMNE:2015:3038

Zaaknummer: C-16-343087 - HA ZA 13-321

Rechters: E.E.M. van Abbe, H. Phaff en S.G.M. Buys

Wetsartikelen: 4:3 BW

RECHTSPRAAK

Gedeeltelijke kwijtschelding koopsom woning. Kwijtschelding is het voorwerp van schenking. WOZ-waarde niet relevant voor schenkbelasting.

In 2011 koopt dochter twee verhuurde woningen van haar vader voor 250.000 euro, zijnde de waarde in het economische verkeer. In de leveringsakte scheldt vader 123.000 hiervan kwijt.

Dochter doet aangifte van een schenking van 123.000 euro en vraagt om verrekening van de overdrachtsbelasting met de schenkbelasting (artikel 24 lid 2 SW 1956).

De inspecteur stelt de schenking op 165.330 euro, zijnde de WOZ-waarde van de woning van 292.330 euro - met toepassing van de leegwaarderatio, artikel 10a UB SW 1956 - verminderd met de betaalde koopsom van 127.000 euro.

De rechtbank wijst het standpunt van de inspecteur af.

De vraag is of bij een samenstel van rechtshandelingen – verkoop met gedeeltelijke kwijtschelding van de koopsom – de schenking de onroerende zaak of de kwijtschelding tot voorwerp heeft. Tussen partijen is niet in geschil dat sprake is van een samenstel van rechtshandelingen en daardoor artikel 24 lid 2 SW 1956 van toepassing is. Dit betekent echter niet dat daarmee sprake is van schenking van (een deel van) de onroerende zaak, zoals de inspecteur stelt.

De rechtbank verwijst hierbij naar Hoge Raad 24 september 1997 (ECLI:HR:1997:AA3258), die besliste dat verkoop van een huis gevolgd door kwijtschelding weliswaar een samenstel van rechtshandelingen vormt, maar dit geen schenking opleverde in de zin van toenmalig artikel 24 lid 3 SW 1956. Deze bepaling zag op schenking in de vorm van onroerende zaken.

Nu de kwijtschelding – en niet de onroerende zaak - het voorwerp van de schenking is, is de WOZ-waarde (artikel 21 lid 5 en lid 8 SW 1956) niet relevant voor de schenkbelasting.

Instantie: Rechtbank Den Haag

Datum uitspraak: 01-05-2015

ECLI: ECLI:NL:RBDHA:2015:5888

Zaaknummer: SGR 14-8807

Rechters: G.J. Ebbeling, M.A. Dirks en T.A. de Hek

Wetsartikelen: 21 SW 1956 en 24 SW 1956

RECHTSPRAAK

Erfgenaam niet-ontvankelijk in verzoek om nietigverklaring huwelijk erflater.

Erflater is kort voor zijn overlijden gehuwd met B en heeft X tot enig erfgenaam benoemd. Na erflaters overlijden verzoekt X om nietigverklaring van het huwelijk tussen erflater en B.

Volgens X is het huwelijk tot stand gekomen op grond van dwang of dwaling (artikel 1:71 BW).

Het gerecht verklaart X niet-ontvankelijk in zijn verzoek. Uitsluitend een *echtgenoot* is bevoegd om op grond van artikel 1:71 BW nietigverklaring van het huwelijk te verlangen. X was als onmiddellijk belanghebbende hooguit bevoegd om nietigverklaring op grond van artikel 1:69 lid onder c BW te verzoeken.

Instantie: Gerecht in Eerste Aanleg van Aruba

Datum uitspraak: 21-04-2015

ECLI: ECLI:NL:OGEAA:2015:70

Zaaknummer: E.J. nr. 2996 van 2014

Rechters: N.K. Engelbrecht

Wetsartikelen: 1:69 BW en 1:71 BW

RECHTSPRAAK

***Volmacht. Rekening en verantwoording na overlijden volmachtgever.
Ontvankelijkheidsverweer (art. 3:171 BW).***

Kind C heeft, na moeders overlijden, de dagelijkse zorg van vader op zich genomen en als gevolmachtigde van vader beschikt over zijn bankrekeningen. Na vaders overlijden vorderen de andere kinderen, A en B, rekening en verantwoording van C.

Volgens vaste rechtspraak kan een verplichting tot het doen van rekening en verantwoording worden aangenomen indien tussen partijen een rechtsverhouding bestaat of heeft bestaan krachtens welke de een jegens de ander (de rechthebbende) verplicht is zich omtrent de behoorlijkheid van enig vermogensrechtelijk beleid te verantwoorden. Een zodanige verhouding kan voortvloeien uit de wet, een rechtshandeling of ongeschreven recht (vgl. onder meer HR 2 december 1994, ECLI:NL:HR:1994:ZC1561, NJ 1995/548 en HR 8 december 1995, ECLI:NL:HR:1995:ZC1911, NJ 1996/274).

Vader heeft bij de volmachtverlening C niet tot rekening en verantwoording verplicht en C hier ook later niet om gevraagd. Uit de wet of contractuele relatie volgt dan ook geen verantwoordingsplicht voor C. Deze volgt in dit geval wel uit het ongeschreven recht, gelet op de omstandigheid dat vader de laatste jaren dementerend was, uitmondend in een onderbewindstelling. C moet over deze periode rekening en verantwoording afleggen, beperkt tot die financiële handelingen die niet binnen het normale uitgavenpatroon van vader vallen (welk patroon blijkt uit rapportages van de latere bewindvoerder).

In de door A en B tegen C ingestelde vorderingen uit misbruik van omstandigheden en onrechtmatige daad acht de rechtbank A en B niet-ontvankelijk. Artikel 3:171 BW biedt de mogelijkheid dat een deelgenoot op eigen naam een rechtsvordering instelt ter verkrijging van een rechterlijke uitspraak ten behoeve van de gemeenschap. Deze bepaling ziet echter enkel op vorderingen tegen derden en niet op rechtsvorderingen tegen een andere deelgenoot – in casu C – die op de voet van artikel 3:184 BW en artikel 3:185 BW bij de verdeling van de gemeenschap aan de orde kunnen komen (HR 8 september 2000, ECLI:NL:HR:2000:AA7043, NJ 2000/604).

Instantie: Rechtbank Noord-Nederland
Datum uitspraak: 27-05-2015
ECLI: ECLI:NL:RBNNE:2015:2498
Zaaknummer: C-17-131873 - HA ZA 14-21
Rechters: M. Sanna
Wetsartikelen: 3:171 BW

RECHTSPRAAK

Aanvaarding legaat. Recht van gebruik en bewoning.

Erflater heeft aan zijn ongehuwde partner onder andere het recht van gebruik en bewoning van zijn woonhuis en weiland gelegateerd. Na zijn overlijden bericht de partner aan de notaris dat zij dit recht nog niet definitief kan aanvaarden. Gelet op de hieraan voor haar verbonden financiële lasten, heeft zij meer bedenktijd nodig. De eigenaarslasten wijst zij in ieder geval van de hand.

De erfgenamen stellen dat de partner het legaat heeft verworpen. Het hof is het hier niet mee eens. Volgens het hof heeft de partner het legaat in beraad genomen.

Zelfs als er bij voorbaat van moet worden uitgegaan dat de partner niet aan haar verplichtingen zou kunnen voldoen, heeft zij recht op afgifte van het legaat en zijn de erfgenamen daartoe verplicht. De erfgenamen staan als hoofdgerechtigden vervolgens de rechten ten dienste die het BW aan vruchtgebruik verbindt. Deze doen in beginsel niet af aan de aanspraken uit het erfrecht.

Instantie: Gerechtshof 's-Hertogenbosch

Datum uitspraak: 26-05-2015

ECLI: ECLI:NL:GHSHE:2015:1894

Zaaknummer: HD 200.149.520_01

Rechters: N.J.M. van Etten, W.H.B. den Hartog Jager en Y.L.L.A.M. Delfos-Roy

Wetsartikelen: 4:201 BW

RECHTSPRAAK

Wilsbekwaamheid testateur. Hof benoemt deskundige voor advies.

Na erflaters overlijden in 2010 bestaat tussen de nabestaanden onenigheid over de geldigheid van zijn laatste testament uit 2009. Erflater (77 jaar) was kort voor het passeren van dit testament opgenomen op een gesloten afdeling van een verpleegtehuis voor dementerende personen. Was erflater wel compos mentis in 2009?

Volgens de rechtbank in eerste instantie begreep erflater bij het opstellen van zijn testament in 2009 niet of onvoldoende wat hij deed en miste hij het vermogen om zijn wil, zoals neergelegd in het testament, te bepalen en te verklaren (art. 3:34 BW, art. 4:55 lid 3 BW).

In hoger beroep neemt het hof het oordeel van de rechtbank voorshands over. Het hof geeft de nabestaanden Y – die erflater in zijn laatste testament tot erfgenamen heeft benoemd – wel een tweede kans. Het hof benoemt een deskundige die advies zal uitbrengen over de wilsbekwaamheid van erflater. Nabestaanden Y kunnen desgewenst aanvullend getuigenbewijs leveren.

Instantie: Gerechtshof 's-Hertogenbosch

Datum uitspraak: 26-05-2015

ECLI: ECLI:NL:GHSHE:2015:1925

Zaaknummer: HD 200 149 912_01

Rechters: W.H.B. den Hartog Jager, Y.L.L.A.M. Delfos-Roy en P.S. Kamminga

Wetsartikelen: 3:34 BW en 4:55 BW

RECHTSPRAAK

Nalatenschap stilzwijgend aanvaard door aannemen van envelop met inhoud. Beroep op legitieme te laat.

Vader laat zijn zes kinderen als erfgenamen achter. Na bijzetting van de urn in 2007 komen de kinderen bijeen en deelt een van hen aan ieder een envelop uit met ongeveer 2.500 euro contant geld, onder de mededeling dat dit alles is wat resteert en de schulden zijn betaald.

In 2012 verklaart kind X ter griffie van de rechtbank dat hij vaders nalatenschap verwerpt en zijn legitieme portie opeist. Volgens het hof hebben deze verwerping en het beroep op de legitieme geen gevolg.

X heeft de nalatenschap, gelet op de onderhavige omstandigheden, stilzwijgend zuiver aanvaard door in 2007 de envelop zonder voorbehoud aan te nemen en het geld te behouden (art. 4:192 lid 1 BW). Deze aanvaarding is onherroepelijk en geldt voor het gehele erfgenaamschap (art. 4:190 lid 3 BW).

X komt geen beroep op de legitieme meer toe omdat de verdeling van de nalatenschap al heeft plaatsgevonden en X niet binnen de vervaltermijn beroep op zijn legitieme heeft gedaan (art. 4:85 lid 1 BW).

Het recht om de verdeling te vernietigen is inmiddels vervallen (art. 3:200 BW).

Instantie: Gerechtshof 's-Hertogenbosch

Datum uitspraak: 26-05-2015

ECLI: ECLI:NL:GHSHE:2015:1895

Zaaknummer: HD 200.141.252_01

Rechters: N.J.M. van Etten, Y.L.L.A. M Delfos-Roy en T.J. MellemaKranenburg

Wetsartikelen: 3:300 BW, 4:85 BW, 4:190 BW en 4:192 BW

RECHTSPRAAK

Gezamenlijke maaltijd ter voorbereiding uitvaart op kosten van de nalatenschap is geen zuivere aanvaarding.

In geschil is of twee erfgenamen erflatersters nalatenschap zuiver hebben aanvaard door gedragingen (art. 4:192 lid 1 BW).

Bij gelegenheid van de voorbereiding van de uitvaart hebben de erfgenamen met hun partners een eenvoudige maaltijd (in totaal 119 euro) betaald van de nalatenschapsgelden.

Volgens het hof (ECLI:NL:GHDHA:2014:1799) kon het gezamenlijke eten niet worden aangemerkt als een daad van beheer, hoe gering het bedrag ook was. De erfgenamen hadden volgens het hof als heer en meester over het geld beschikt en de nalatenschap daardoor zuiver aanvaard.

De Hoge Raad acht dit oordeel van het hof onjuist. Tot de handelingen die erop zijn gericht om de erflater een passende uitvaart te bezorgen, kan een overleg op de sterfdag zoals het onderhavige worden gerekend. Het maken van redelijke kosten daarvoor ten laste van de nalatenschap kan dan niet worden aangemerkt als een daad van aanvaarding. De kosten van een maaltijd als de onderhavige kunnen onder omstandigheden tot zodanige kosten worden gerekend.

In dit geval hadden de erfgenamen en hun partners op moeders sterfdag vanuit haar huis haar begrafenis en uitvaart geregeld, was er geen eten of drinken in het huis van moeder en waren de erfgenamen en hun partners vanwege het regelen van de begrafenis te ver van huis om thuis te eten. Deze omstandigheden rechtvaardigen volgens de Hoge Raad zonder meer dat de kosten van de eenvoudige maaltijd worden gerekend tot de kosten voor de uitvaart.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 22-05-2015

ECLI: ECLI:NL:HR:2015:1284

Zaaknummer: 14/03601

Rechters: E.J. Numann, A.H.T. Heisterkamp, C.E. Drion, G. de Groot en T.H. den Tanja-van Broek

Wetsartikelen: 4:7 BW, 4:184 BW en 4:192 BW

RECHTSPRAAK

Zorgplicht bank na overlijden rekeninghouder.

Vader laat bij overlijden zijn kinderen als enige erfgenamen achter. Vader heeft een van deze kinderen (K) gemachtigd tot zijn bankrekeningen. Later machtigt vader ook zijn ongehuwde partner. Tijdens vaders ziekbed zijn de bankrekeningen om praktische redenen omgezet in gemeenschappelijke rekeningen (en/of) tussen vader, K en de partner.

Nadat de bank in kennis is gesteld van het overlijden, wijzigt de bank de tenaamstelling naar: partner, K en boedel van erflater. De bank vraagt de nabestaanden (per adres partner) herhaaldelijk om een verklaring van erfrecht, maar ontvangt deze niet. Op verzoek van K en de partner hebben beiden toegang tot elektronisch bankieren.

De partner doet vervolgens een aantal aanzienlijke overboekingen. Als zij 115.000 euro contant wil opnemen, vraagt de bank naar de bestemming (aankoop onroerend goed in Marokko) en wijst de partner op het risico van zo'n grote opname. De partner claimt vervolgens dat zij op straat is beroofd van het bedrag.

Volgens de kinderen had de bank het geld niet aan de partner mee mogen geven zonder de mederekeninghouder (K) en de erfgenamen (de kinderen) te vragen of zij het hiermee eens waren.

Volgens de rechtbank geldt als uitgangspunt dat de partner als mederekeninghoudster bevoegd was en de bank verplicht was om aan haar uit te betalen. Echter, de bijzondere maatschappelijke positie van de bank brengt mee dat op haar jegens mederekeninghouders en ook jegens derden, zoals erfgenamen, een zorgplicht rust die onder omstandigheden kan meebrengen dat de bank de mederekeninghouder en de erfgenamen eerst op de hoogte moet stellen voordat zij een in beginsel rechtsgeldig verstrekte opdracht kan uitvoeren.

Daarvoor is dan wel nodig dat de specifieke omstandigheden de bank concreet aanleiding geven te twijfelen aan de legitimiteit van (het oogmerk van) de verstrekte opdracht en dat de bank weet dat de belangen van derden door de gewraakte transactie worden geraakt.

In dit geval acht de rechtbank deze omstandigheden niet aan de orde. De partner was bevoegd

te beschikken over de rekening en deed dat kennelijk met instemming van K als mederekeninghouder. Dat de partner geen erfgenaam was, hoefde de bank bij gebrek aan een verklaring van erfrecht niet te weten. De enkele omstandigheid dat het een zeer grote kasopname betrof, hoefde bij de bank nog niet te leiden tot twijfel over haar oogmerk.

Instantie: Rechtbank Amsterdam

Datum uitspraak: 20-05-2015

ECLI: ECLI:NL:RBAMS:2015:2713

Zaaknummer: C-13-565316 - HA ZA 14-519

Rechters: A.W.H. Vink

Wetsartikelen: 4:188 BW

RECHTSPRAAK

Bedrijfsopvolgingsfaciliteit niet van toepassing op indirect belang kleiner dan 5%. Niet voldaan aan vereisten van toerekening.

Erflater overlijdt in 2010. Hij was in gemeenschap van goederen gehuwd. Tot de huwelijksgemeenschap behoort een belang van 6,89% in een houdstermaatschappij. Deze bv heeft onder meer een belang van 70,6% in een buitenlandse vennootschap (Ltd).

In geschil is of de bedrijfsopvolgingsregeling (BOR) in de SW 1956 van toepassing is op het door de bv gehouden belang in de Ltd.

Volgens de rechtbank (ECLI:NL:RBDHA:2014:5714) moest het gehele vermogen van de bv, inclusief het belang in de Ltd, aangemerkt worden als ondernemingsvermogen als bedoeld in artikel 35c SW 1956, omdat de ondernemingsactiviteiten van de Ltd in het verlengde liggen van de (concern)activiteiten van de bv.

Het hof past de BOR echter niet toe op het indirecte belang in de Ltd, omdat volgens het hof niet wordt voldaan aan de eisen van toerekening van artikel 35c lid 5 onder a of b SW 1956.

Het belang in de Ltd is geen aanmerkelijk belang van erflater (art. 35c lid 5 onder a SW 1956). Evenmin wordt voldaan aan artikel 35c lid 5 onder b SW 1956, dat onder meer vereist dat het aanmerkelijk belang van de rechtsvoorganger van erflater is verwaterd *uitsluitend* door verwerving, overgang krachtens huwelijksvermogensrecht of schenking richting erflater. In dit geval heeft erflater het aanmerkelijk belang in de houdstermaatschappij door schenking verkregen. Hierdoor verloor de schenker echter niet zijn aanmerkelijk belang in de Ltd, zoals artikel 35c lid 5 onder b SW 1956 vereist.

Hierbij wijst het hof op de kern van de bedrijfsopvolgingsregeling, dat de schenk- en erfbelasting geen bedreiging mag vormen voor reële bedrijfsoverdrachten. Met de voorwaarden in artikel 35c lid 5 onder b SW 1956 heeft de wetgever beoogd uitsluitend de indirecte kleine belangen (tussen 5% en 0,5%) tot het ondernemingsvermogen van de houdster te rekenen die de rechtsvoorganger van erflater als aandeelhouder/ondernemer en vervolgens – na overgang/overdracht krachtens erfrecht, schenking of huwelijksvermogensrecht – als aandeelhouder/belegger hield. Alleen dan kan immers sprake

zijn van bedrijfsopvolging.

Omdat toerekening van het vermogen van de Ltd aan de houdstermaatschappij achterwege blijft, komt men – anders dan de rechtbank oordeelde – niet meer toe aan vermogensetikettering.

Instantie: Gerechtshof Den Haag

Datum uitspraak: 13-05-2015

ECLI: ECLI:NL:GHDHA:2015:1196

Zaaknummer: BK-14_00573

Rechters: G.J. van Leijenhorst, H.A.J. Kroon en J.J.J. Engel

Wetsartikelen: 35c SW 1956

RECHTSPRAAK

Geërfde woning staat te koop. Bijstand in vorm van geldlening. Na verkoop terugvordering bijstand.

X heeft in 2011 geërfd van haar moeder. Tot deze nalatenschap behoort onder meer een woning met aanzienlijke overwaarde. De woning is eind 2011 te koop is gezet en begin 2013 verkocht.

In 2012 vraagt en ontvangt X bijstand (Wet Werk en Bijstand, WWB). De bijstand wordt in de vorm van een geldlening verstrekt (art. 48 lid 2 onder a WWB (2012)). Na verkoop van de woning wordt de verstrekte bijstand teruggevorderd op grond van artikel 58 lid 2 onder f ten eerste WWB (2012).

Volgens de Raad is de bijstand op goede gronden verleend in de vorm van een geldlening. Gelet op de te koop staande woning met overwaarde, kon redelijkerwijze worden aangenomen dat X op korte termijn over voldoende middelen zou beschikken om in haar noodzakelijk onderhoud te kunnen voorzien (art. 48 WWB). Hieraan doet niet af dat de woning pas in 2013 is verkocht.

Voorts is de bijstand in 2013 bevoegdelijk teruggevorderd op grond van artikel 58 WWB. Deze mogelijkheid van terugvordering hangt samen met het aanvullend karakter van de bijstand. Terugvordering is mogelijk, ongeacht in welke vorm de bijstand is verleend. Dat voor leenbijstand gunstiger terugbetalingsvoorwaarden gelden, doet aan de mogelijkheid van terugvordering op grond van artikel 58 WWB niet aan af.

Instantie: Centrale Raad van Beroep

Datum uitspraak: 12-05-2015

ECLI: ECLI:NL:CRVB:2015:1491

Zaaknummer: 13-4636 WWB

Rechters: M. Hillen

Wetsartikelen: 48 WWB (2012) en 58 WWB (2012)

RECHTSPRAAK

Bedrijfsopvolgingsfaciliteit en vastgoed-bv. 100% materiële onderneming.

Een echtpaar is certificaathouder en bestuurder van een stichting administratiekantoor. De stichting houdt alle aandelen in een vastgoed-bv. In 2009 schenkt het echtpaar aan hun kind een honderdste deel van een certificaat.

In het kader van de bedrijfsopvolgingsfaciliteit (BOF) is in geschil in hoeverre de bv een materiële onderneming drijft (art. 35b lid 3 Sw 1956). De inspecteur merkt 90% van de waarde van de aandelen aan als beleggingsvermogen. Het hof acht, anders dan de rechtbank (ECLI:NL:RBGEL:2013:2775), sprake van 100% ondernemingsvermogen.

Het gaat om 350 onroerende zaken op 143 locaties in Nederland en Duitsland, opgebouwd in zo'n twintig jaar, met een waarde van honderden miljoenen.

Van een onderneming in materiële zin is sprake bij aanwezigheid van een duurzame organisatie van kapitaal en arbeid, die is gericht op het deelnemen aan het maatschappelijk productieproces met het oogmerk om winst te behalen (HR 9 juli 2010, ECLI:NL:HR:2010:BL0193). Bij exploitatie van onroerende zaken moet de te verrichten *arbeid* qua aard en omvang *meer* omvatten dan bij normaal vermogensbeheer gebruikelijk is, met als *doel* het behalen van een rendement dat het bij normaal vermogensbeheer opkomende rendement te boven gaat (vgl. HR 7 oktober 1981, *BNB* 1981/299, HR 17 augustus 1994, *BNB* 1994/319 en HR 9 oktober 2009, ECLI:NL:HR:2009:BI0481).

Wat betreft het vereiste doel moet volgens het hof niet alleen gekeken worden naar het directe rendement (de huuropbrengsten/kosten/de actuele waarde), maar ook naar het indirecte rendement (de waardeestijging van het vastgoed). Zowel een belegger als een ondernemer zal bij de aankoop van vastgoed hiervan immers ook een inschatting maken.

Volgens het hof sluit de inspecteur wat betreft het directe rendement voor alle objecten ten onrechte aan bij een algemene vastgoedindex (ROZ/IPD-index 2009), waarbij geen rekening is gehouden met financiering. Deze index is niet bruikbaar om te beoordelen of sprake is van een exploitatie met als doel extra rendement te behalen.

De inspecteur stelt het gemiddelde jaarlijkse rendement op 20% vast (in plaats van 30% zoals het kind doet). Volgens het hof gaat ook een rendement van 20% het rendement bij normaal vermogensbeheer te boven.

Omvat de verrichte arbeid qua aard en omvang meer dan bij normaal vermogensbeheer gebruikelijk is? Het hof beantwoordt deze vraag bevestigend.

De arbeid omvat qua *aard* meer dan bij normaal vermogensbeheer gebruikelijk is, gelet op de diverse afdelingen, de kennis en de ervaring van de werknemers, de verbouwingen die weliswaar werden uitbesteed, maar waarop wel toezicht werd gehouden en gelet op het op projectbasis inhuren van externe deskundigen. Bij de beoordeling van de *omvang* van de arbeid moet niet alleen rekening worden gehouden met de eigen werknemers maar ook met de uitbestede werkzaamheden waarbij toezicht werd gehouden, en met de externe deskundigen op projectbasis.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 12-05-2015

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2015:3505

Zaaknummer: 13/01073

Rechters: B.F.A. van Huijgevoort, G.J. van Leijenhorst en A.P.M. van Rijn

Wetsartikelen: 35b SW 1956

RECHTSPRAAK

Erfbelasting. Waardering van aan bedrijfspand gebonden grond.

Tot erflaters nalatenschap behoort een (verhuurde) bedrijfshal, uitgerust met drie *loading docks*. De erfgenamen betwisten de aanslag erfbelasting.

De belastingdienst heeft het onbebouwde, betonverharde deel van het bij de bedrijfshal behorende terrein (deels) aangemerkt als 'ongebonden' terrein. De erfgenamen stellen dat sprake is van 'gebonden' grond en dat de belastingdienst dit deel te hoog heeft gewaardeerd.

De rechtbank geeft de erfgenamen daarin gelijk.

Gebonden grond is grond die nodig is om de onroerende zaak aan zijn functie te kunnen laten voldoen. Het bedrijfspand bestaat uit een bedrijfshal, uitgerust met drie *loading docks*. Dit is een specifiek kenmerk van de onroerende zaak waarvan bij de waardering niet kan worden geabstraheerd. De aard van de onroerende zaak brengt mee dat het parkeer- en manoeuvreerterrein niet op andere wijze kan worden aangewend, omdat anders geen gebruik kan worden gemaakt van de *loading docks*. Het parkeer- en manoeuvreerterrein is derhalve gebonden grond.

Voor de erfbelasting moet worden uitgegaan van de waarde in het economische verkeer per erflaters overlijden (art. 21 lid 1 SW 1956). Nu geen van beide partijen de door hen voorgestane waarde aannemelijk heeft gemaakt, stelt de rechtbank deze waarde in goede justitie vast.

Instantie: Rechtbank Noord-Holland

Datum uitspraak: 11-05-2015

ECLI: ECLI:NL:RBNHO:2015:3807

Zaaknummer: AWB-14_2375

Rechters: M.H.L.C. Bijvoet, M.C.A. Onderwater en M.C. van As

Wetsartikelen: 21 SW 1956

RECHTSPRAAK

Executeur voldoet legaten niet volledig. Voorbarige verdeling nalatenschap voor rekening en risico van erfgenamen. Geen wijziging/opheffing legaat, geen betaling in termijnen.

X, Y en Z zijn ieder voor een derde erfgenaam van erflaatster. Zij hebben de nalatenschap zuiver aanvaard. Z is tevens executeur. Erflaatster heeft aan twee stichtingen geldlegaten gemaakt van in totaal 30% van het saldo van de nalatenschap.

Hoewel de legaten niet volledig zijn betaald, zijn uitkeringen gedaan aan de drie erfgenamen. Nadat de executeur is ontslagen, vorderen de stichtingen van X, Y en Z betaling van het restant van de legaten.

De rechtbank overweegt dat de legaten ten laste komen van de gezamenlijke erfgenamen en dat zij ieder naar rato van hun erfdeel verbonden zijn (art. 4:117 BW). De stichtingen kunnen de legaten verhalen op de nalatenschap en (naar rato) op het overige vermogen van de (zuivere) erfgenamen (art. 4:184 BW).

X en Y verzoeken om opheffing of wijziging van de legaten (art. 4:123 BW). Zij voeren onder meer aan dat zij er niet van op de hoogte waren dat de executeur de legaten nog niet had uitbetaald. Zij vertrouwden erop dat Z zich op de juiste wijze van zijn taken zou kwijten en gingen ervan uit dat zij recht hadden op de door hen ontvangen bedragen. Volgens de rechtbank is echter geen sprake van een onaanvaardbare situatie zoals artikel 4:123 BW vereist. Het enkele feit dat de executeur zijn taak niet naar behoren heeft verricht is daartoe onvoldoende. Dat de nalatenschap voorbarig is verdeeld en door X en Y inmiddels grotendeels is geconsumeerd, komt voor hun eigen rekening en risico.

De stelling dat X en Y enkel gehouden zijn tot betaling van hetgeen zij bij de verdeling te veel hebben ontvangen, wijst de rechtbank ook af op grond van artikel 4:117 BW en artikel 4:184 BW. Ook hun beroep op artikel 4:5 BW (betaling in termijnen) honoreert de rechtbank niet. Er is geen sprake van gewichtige redenen.

De betalingen die Z aan de stichtingen heeft verricht in de periode dat hij nog executeur was,

komen in mindering op het door X, Y en Z gezamenlijk verschuldigde. De betalingen die Z heeft verricht *na* zijn ontslag als executeur, komen in mindering op het door Z als erfgenaam aan de stichting verschuldigde (op zijn een derde deel).

De legaten zijn in 2009 opeisbaar geworden. De erfgenamen zijn echter pas wettelijke rente daarover verschuldigd vanaf het moment van ingebrekestelling (art. 4:125 lid 3 BW).

Instantie: Rechtbank Amsterdam

Datum uitspraak: 06-05-2015

ECLI: ECLI:NL:RBAMS:2015:2337

Zaaknummer: C-13-551629 - HA ZA 13-1557

Rechters: J.F. Aalders

Wetsartikelen: 4:4 BW, 4:117 BW, 4:123 BW, 4:125 BW en 4:184 BW

RECHTSPRAAK

Lening, koop en gelijktijdige kwijtschelding onder uitsluitingsclausule. Samenstel van rechtshandelingen. Woning behoort niet tot de gemeenschap van goederen.

De man heeft in 1993, tijdens huwelijk, een perceel gekocht van zijn ouders voor 52.000 gulden. Op dezelfde dag heeft hij dit bedrag van zijn ouders geleend en hebben zijn ouders meer dan de helft van deze lening kwijtgescholden onder uitsluitingsclausule. Bij echtscheiding is in geschil of het (bebouwde) perceel van de man tot de huwelijksgemeenschap behoort.

In tegenstelling tot de rechtbank, oordeelt het hof dat het perceel niet in de huwelijksgemeenschap is gevallen, zulks onder analoge toepassing van de regel van zaaksvervanging in artikel 1:124 lid 2 oud BW (gemeenschap van vruchten en inkomsten).

Het samenstel van gelijktijdig verrichte rechtshandelingen – naar de bedoeling van de ouders van de man – strekte er volgens het hof toe de tegenprestatie voor de overdracht van het perceel aan de man ten laste van zijn privévermogen te laten komen. De constructie is gekozen uit erfrechtelijke motieven, zoals het vermijden van het destijds aan schenking van een goed verbonden risico van aantastbaarheid daarvan door een legitimaris.

Door onder deze omstandigheden doorslaggevende betekenis toe te kennen aan de strekking van het samenstel van rechtshandelingen en te oordelen dat de tegenprestatie voor de overdracht ten belope van de kwijtschelding ten laste van het privévermogen van de man is gekomen, heeft het hof geen blijk gegeven van een onjuiste rechtsopvatting, aldus de Hoge Raad. Het hof heeft zijn oordeel ook voldoende gemotiveerd.

Ook heeft het hof artikel 1:124 lid 2 oud BW terecht analoog toegepast. Sinds 1 januari 2012 regelt artikel 1:95 lid 1 BW de zaaksvervanging bij de gemeenschap van goederen op vergelijkbare wijze als artikel 1:124 oud BW. Overgangsrecht ontbreekt. In de parlementaire geschiedenis blijkt dat dit verband houdt met het feit dat artikel 1:124 lid 2 oud BW voor 2012 algemeen analoog werd toegepast op de gemeenschap van goederen.

De A-G concludeerde eerder ook tot verwerping van het cassatieberoep (27 februari 2015, ECLI:NL:PHR:2015:146).|

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 01-05-2015

ECLI: ECLI:NL:HR:2015:1199

Zaaknummer: 14/03358

Rechters: E.J. Numann, C.A. Streefkerk, C.E. Drion, G. de Groot en T.H. den Tanja-van Broek

Wetsartikelen: 1:94 BW en 1:124 oud BW

RECHTSPRAAK

Afwikkeling maatschap na overlijden. Kosten waardebepaling.

Na erflaters overlijden zet X de maatschap die tussen hen beiden bestond voort als eenmanszaak. Tussen X en erflaters erfgenaam Y rijzen geschillen bij de financiële afwikkeling van de maatschap, onder meer over de kosten van de verplichte waardebepaling.

Het maatschapscontract voorziet niet in een verdeling van deze kosten. Volgens de rechtbank ligt het in de rede dat deze kosten voor rekening van de maatschap zijn. Omdat X als voortzetter en Y als erfgenaam beiden gelijkelijk belang hebben bij de waardebepaling en afrekening, ligt het vervolgens in de rede dat de kosten 50-50 worden verdeeld en niet volgens de daarvan afwijkende verdeling van winst en verlies in het maatschapscontract.

Instantie: Rechtbank Limburg

Datum uitspraak: 30-04-2015

ECLI: ECLI:NL:RBLIM:2015:3720

Zaaknummer: C-03-203154 - KG ZA 15-107

Rechters: E.P. van Unen

Wetsartikelen: 4:182 BW

RECHTSPRAAK

Erfbelasting. Waardering maatschapsaandeel erflater en langstlevende.

Vader en moeder zijn in gemeenschap van goederen gehuwd. Zij voeren in maatschapsverband een agrarische onderneming. In het maatschapscontract staat een voortzettingsbeding. Hiervan maakt moeder gebruik als vader in 2006 overlijdt.

Voor de erfbelasting stelt de inspecteur de waarde van vaders maatschapsaandeel op de overnamewaarde volgens het contract, in casu (na aftrek van belastinglatentie) ruim 340.000 euro.

Voor welke waarde telt moeders maatschapsaandeel mee? De inspecteur stelt haar aandeel op de liquidatiewaarde, ruim 700.000 euro (huidig art. 21 lid 13 SW 1956). De totale waarde van het tot de huwelijksgemeenschap behorende ondernemingsvermogen komt dan op ruim 1.040.000 euro, waarvan de helft aan de nalatenschap wordt toegerekend.

Het hof volgt de inspecteur. Voor de waardering van een maatschapsaandeel moet in beginsel worden uitgegaan van de grondslagen van het maatschapscontract. Regelingen bij uittreden of overlijden, zoals verblijvings- en overnemingsbedingen, zijn van bijzonder belang en beïnvloeden de waarde van het aandeel en daarmee van de huwelijksgemeenschap.

Het maatschapsaandeel van moeder moet op de liquidatiewaarde worden gesteld, omdat zij na vaders overlijden niet meer de verplichting had om haar onderneming door een ander te laten overnemen tegen de overnamewaarde.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 29-04-2015

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2015:3194

Zaaknummer: 14/00033

Rechters: B.F.A. van Huijgevoort, G.J. van Leijenhorst en A.P.M. van Rijn

Wetsartikelen: 21 SW 1956

RECHTSPRAAK

Afwikkeling voortzettingsbeding maatschapscontract. Verdeling afgewezen gelet op duidelijk testament met keuzelegaat en vruchtgebruik.

Vader laat bij overlijden in 2009 echtgenote A en 9 kinderen achter. Door vaders overlijden is zijn maatschap met kinderen B en C ontbonden. In het maatschapscontract staat een voortzettingsbeding en geschillenregeling.

A, B en C verlangen een verklaring voor recht dat vaders maatschapsaandeel op grond van het contract toegedeeld wordt aan voortzetters B en C, enkel tegen overname van de schulden van de maatschap, maar zonder verdere vergoeding aan vaders nalatenschap.

D, E en F wijzen op de geschillenregeling in het maatschapscontract en stellen dat de erfgenamen als rechtsopvolgers onder algemene titel hieraan gebonden zijn (art. 4:182 BW). Voor zover het uitsluitend de uitleg van het contract betreft, prevaleert de geschillenregeling en acht de rechtbank zich inderdaad niet bevoegd. De discussie over de vergoeding heeft echter ook een erfrechtelijke dimensie. Als het contract B en C niet tot vergoeding verplicht, is mogelijk sprake van een gift van vader. B en C kunnen daardoor betalingsverplichtingen hebben jegens D, E en F, die beroep op hun legitieme hebben gedaan (art. 4:67 BW). Deze kwestie reikt verder dan de geschillenregeling, zodat de rechtbank zich op dit punt bevoegd acht.

D, E en F stellen dat zij door de executele van A niet beschikkingsbevoegd zijn (art. 4:145 BW) en daarom niet veroordeeld kunnen worden tot medewerking aan de levering van vaders aandeel aan B en C. De rechtbank stelt dat de erfgenamen niet zozeer beschikkingsonbevoegd zijn, maar niet zonder medewerking van de executeur of machtiging van de kantonrechter kunnen beschikken. Gelet hierop is niet op voorhand vast te stellen dat A, B en C geen enkel belang bij hun vordering hebben, ook al strekt die ertoe dat D, E en F worden veroordeeld tot het verrichten van een beschikkingshandeling die A als executeur ook zelf kan uitvoeren. De rechtbank acht A, B en C ontvankelijk in hun eis.

Tot slot vorderen A, B en C zodanige verdeling van de gemeenschap van goederen en

nalatenschap dat alle goederen aan A worden toegedeeld onder schuldigerkenning aan de kinderen. A, B en C beroepen zich op erflaters testament, waarin A en de kinderen tot erfgenamen zijn benoemd, met voor A een keuzelegaat tegen inbreng en een vruchtgebruik van de nalatenschap. De door hen gevorderde verdeling zou tot het door erflater beoogde resultaat leiden. De rechtbank wijst de vordering af, omdat niet alle kinderen (deelgenoten) in het geding zijn betrokken (exceptio plurium litis consortium).

Omdat het testament juist een grond voor *afwijzing* van de vordering vormt en geen grond voor toewijzing, ziet de rechtbank voorts af van de mogelijkheid om de ontbrekende deelgenoten alsnog op te roepen (art. 118 Rv). De gevorderde verdeling gaat voorbij aan de feitelijke bepalingen (legaten) van de – duidelijke – uiterste wil. Aan verdeling kan pas worden toegekomen als de legaten (schulden van de nalatenschap, art. 4:7 BW) zijn voldaan. A heeft de legaten niet ondubbelzinnig afgewezen, zodat het ervoor moet worden gehouden dat zij zijn verkregen (art. 4:201 BW).

Instantie: Rechtbank Noord-Nederland

Datum uitspraak: 29-04-2015

ECLI: ECLI:NL:RBNNE:2015:2098

Zaaknummer: C-17-133947 - HA ZA 14-133

Rechters: M. Sanna

Wetsartikelen: 4:7 BW, 4:67 BW, 4:145 BW, 4:182 BW en 118 Rv

RECHTSPRAAK

Via tenzij-clausule naar vruchtgebruik. Testamentaire termijn en vormvoorschrift voor keuzerecht slechts aansporingstermijn en instructie. Vruchtgebruik rechtsgeldig gevestigd.

Erflater overlijdt in 2004. In 1996 heeft hij ten behoeve van zijn tweede echtgenote een ouderlijkeboedelverdelingstestament (art. 4:1167 oud BW) gemaakt met een 'tenzij-clausule'.

De echtgenote heeft volgens het testament het recht om de toedeling niet te aanvaarden, mits zij dit binnen acht maanden na overlijden te kennen geeft in een notariële akte. Voor dat geval is aan haar vruchtgebruik van de nalatenschap gelegateerd, af te geven binnen acht maanden na overlijden en mede ter voldoening van erflaters natuurlijke verbintenis tot verzorging van de echtgenote.

Binnen acht maanden na erflaters overlijden bericht de notaris aan erflaters (voor)kinderen dat de echtgenote het vruchtgebruik kiest. Bijna een jaar later, in 2005, vindt de afgifte van het vruchtgebruik plaats bij notariële akte. Jaren later vervreemdt de echtgenote het appartementsrecht dat zij in vruchtgebruik heeft en vertrekt naar het buitenland, zonder medeweten van de kinderen.

De kinderen stellen dat het vruchtgebruik in 2005 niet geldig is gevestigd, omdat de testamentaire termijn en de notariële vorm voor de keuze niet in acht zijn genomen.

Volgens de rechtbank is dit mede een kwestie van uitleg van het testament (art. 4:46 lid 1 BW). Het legaat moet worden gezien in het licht van erflaters bedoeling, de voldoening aan een natuurlijke verbintenis. In dat licht is de termijn enkel een aansporingstermijn en de notariële akte slechts een instructie aan de echtgenote. Het betreft geen afzonderlijke verplichting waarvan de niet-nakoming leidt tot verval van rechten.

Het vruchtgebruik is aldus rechtsgeldig gevestigd. De echtgenote mocht volgens het testament het appartementsrecht vervreemden en de opbrengst verteren.

De verkoop en emigratie zonder kennisgeving aan de kinderen is niet in strijd met de eisen van redelijkheid en billijkheid, omdat het testament hier geen verplichtingen aan koppelt. En

het enkel uitblijven van rekening en verantwoording van de echtgenote (art. 3:307 lid 3 BW) tot het jaar van de vervreemding is geen ernstig tekortschieten dat een bewind over het vruchtgebruik rechtvaardigt (art. 3:221 lid 1 BW).

Instantie: Rechtbank Amsterdam

Datum uitspraak: 29-04-2015

ECLI: ECLI:NL:RBAMS:2015:2401

Zaaknummer: C-13-573024 - HA ZA 14-937

Rechters: H.J.H. van Meegen

Wetsartikelen: 3:207 BW, 3:221 BW, 4:46 BW en 4:1167 oud BW

RECHTSPRAAK

***Verzoek om benoeming vereffenaar afgewezen, want geen gegadigden.
Bijkomende verzoeken afgewezen, want dagvaarding vereist.
Herstelmogelijkheid (art. 69 Rv) niet toepasselijk.***

Moeder laat bij haar overlijden twee minderjarige dochters van verschillende vaders achter. Met vader 1 was moeder in gemeenschap van goederen gehuwd. Dit huwelijk is voor overlijden door echtscheiding ontbonden. De verdeling van de huwelijksgemeenschap was bij overlijden nog niet rond.

Tussen de vaders, als wettelijk vertegenwoordigers van de erfgenamen, rijzen geschillen bij de afwikkeling van de nalatenschap. Vader 2 verzoekt om benoeming van een wettelijk vereffenaar (art. 4:203 lid 1 onder a BW).

Hoewel de wet geen inhoudelijke eisen stelt aan het verzoek tot benoeming van een vereffenaar, wijst de rechtbank het verzoek toch af. Het is de rechtbank en ook partijen namelijk niet gelukt om een onafhankelijke deskundige te vinden die bereid is als vereffenaar op te treden.

Vader 1 verzoekt de rechtbank in zijn verweerschrift om de verdeling van de huwelijksgemeenschap vast te stellen (art. 3:185 BW) en om een verklaring voor recht dat de door hem als begunstigde ontvangen verzekeringsuitkeringen geen quasi-legaten zijn (art. 4:126 lid 2 BW).

In deze verzoeken verklaart de rechtbank vader 1 niet-ontvankelijk. Beide zaken hadden moeten worden ingeleid met een dagvaarding in plaats van met een verzoek (in reconventie). Artikel 69 Rv – dat voorziet in doorgeleiding naar de juiste procedure – kan hier niet toegepast worden, omdat in deze zaken andere partijen betrokken zijn dan bij het verzoek om benoeming. In deze zaken staat vader 1 als partij tegenover beide erfgenamen, terwijl bij de benoeming beide erfgenamen tegenover elkaar staan.

Instantie: Rechtbank Midden-Nederland

Datum uitspraak: 24-04-2015

ECLI: ECLI:NL:RBMNE:2015:2752

Zaaknummer: C-16-369836 - HA RK 14-119

Rechters: A.A.T. van Rens

Wetsartikelen: 3:195 BW, 4:203 BW, 4:126 BW en 69 Rv

RECHTSPRAAK

Onbekende erfgenamen. Overige beneficiaire erfgenamen kunnen tezamen als vereffenaars handelen (art. 4:198 BW).

De afstammelingen van erflaatsters grootouders zijn haar erfgenamen. X c.s. zijn de bekende erfgenamen. Daarnaast bestaat mogelijk nog een aantal onbekende erfgenamen, maar die zijn onvindbaar.

X c.s. hebben de nalatenschap beneficiair aanvaard, waardoor alle erfgenamen vereffenaar zijn (art. 4:195 lid 1 BW). Bij gebreke van de eventueel onbekende erfgenamen kunnen X c.s. echter niet als vereffenaars handelen (art. 4:198 BW).

X c.s. verzoeken de kantonrechter om te bepalen dat X c.s. – zonder de eventueel onbekende erfgenamen – de bevoegdheden als vereffenaars uit kunnen oefenen (art. 4:198 BW), zodat zij schulden van de nalatenschap kunnen voldoen.

De kantonrechter wijst het verzoek toe. Het alternatief – de benoeming van een vereffenaar – zou tot extra kosten leiden, zonder dat dat de schuldeisers van de nalatenschap in dit geval de daaraan verbonden bescherming nodig hebben. Hierbij is van belang dat de notaris voldoende onderzoek heeft gedaan naar de onbekende erfgenamen.

Instantie: Rechtbank Midden-Nederland

Datum uitspraak: 24-04-2015

ECLI: ECLI:NL:RBMNE:2015:2971

Zaaknummer: 3817509

Rechters: A.A.T. van Rens

Wetsartikelen: 4:195 BW en 4:198 BW

RECHTSPRAAK

Onvindbare erfgenaam. Overige beneficiaire erfgenamen kunnen tezamen als vereffenaars handelen (art. 4:198 BW).

X c.s. zijn erfgenamen van erflaatster. Daarnaast heeft erflaatster nog een erfgenaam Y benoemd, maar die is vertrokken naar het buitenland en onvindbaar.

X c.s. hebben de nalatenschap beneficiair aanvaard, waardoor alle erfgenamen vereffenaar zijn (art. 4:195 lid 1 BW). Bij gebreke van Y kunnen X c.s. echter niet als vereffenaars handelen (art. 4:198 BW).

X c.s. verzoeken de kantonrechter om te bepalen dat X c.s. – zonder Y – de bevoegdheden als vereffenaars uit kunnen oefenen (art. 4:198 BW), zodat zij schulden van de nalatenschap kunnen voldoen.

De kantonrechter wijst het verzoek toe. Het alternatief – de benoeming van een vereffenaar – zou tot extra kosten leiden, zonder dat dat de schuldeisers van de nalatenschap in dit geval de daaraan verbonden bescherming nodig hebben. Hierbij is van belang dat de notaris voldoende onderzoek heeft gedaan naar de verblijfplaats van Y en het saldo van de nalatenschap beperkt is.

Instantie: Rechtbank Midden-Nederland

Datum uitspraak: 24-04-2015

ECLI: ECLI:NL:RBMNE:2015:2970

Zaaknummer: 3773646

Rechters: A.A.T. van Rens

Wetsartikelen: 4:195 BW en 4:198 BW

RECHTSPRAAK

AWBZ en testamentair vruchtgebruik. Ontbreken van verteringsbevoegdheid drukt eigen bijdrage niet.

X verblijft in een AWBZ-zorginstelling en is in 2014 daarvoor een eigen bijdrage verschuldigd.

Bij de vaststelling van X's bijdrageplichtige inkomen is zijn vruchtgebruik van een deel van de nalatenschap van zijn vader meegeteld (peiljaar 2012), op basis van de grondslag 'sparen en beleggen' (box 3 inkomstenbelasting), vermeerderd met 8% daarvan (art. 6 lid 1 onder c van het Bijdragebesluit zorg, BBZ jo. art. 6 lid 4 AWBZ).

De rechtbank ziet geen reden om toepassing van artikel 6 lid 1 onder c BBZ buiten toepassing te laten, ook al kan X feitelijk niet beschikken over het vruchtgebruikvermogen en heeft hij als vruchtgebruiker geen verteringsbevoegdheid.

Bij de invoering van de vermogensinkomensbijtelling is het onderwerp vruchtgebruik besproken, maar dit heeft niet geleid tot wijziging van de regeling. Het gaat om een bewuste keuze van de wet- en regelgever.

Er zijn in casu geen bijzondere omstandigheden en belangen die niet door de regelgever zijn meegenomen. Voorts zijn X's middelen niet ontoereikend om de eigen bijdrage te betalen.

Instantie: Rechtbank Gelderland

Datum uitspraak: 23-04-2015

ECLI: ECLI:NL:RBGEL:2015:2742

Zaaknummer: AWB - 14 _ 4850

Rechters: E.C.G. Okhuizen, M.M.L.A.T. Doll en J.A. van Schagen

Wetsartikelen: 6 AWBZ en 6 BBZ

RECHTSPRAAK

Testamentaire stichting. Rechtbank terughoudend bij verzoek om statutenwijziging.

Erflater is in 1956 overleden en heeft in zijn testament een stichting opgericht (thans art. 4:135 BW). De stichting verzoekt de rechtbank om statutenwijziging overeenkomstig het voorgelegde wijzigingsvoorstel.

Volgens artikel 2:294 lid 1 BW kan de rechtbank de statuten slechts wijzigen als ongewijzigde handhaving zou leiden tot gevolgen die bij de oprichting redelijkerwijze niet kunnen zijn gewild en de statuten niet voorzien in de mogelijkheid tot wijziging.

Algemeen wordt aangenomen dat de rechter bij wijziging terughoudend moet zijn (art. 2:294 lid 2 BW). Dat geldt temeer als het een stichting betreft die haar doel dient met haar door schenking of erfrechtelijke verkrijging gevormde vermogen, omdat in dat geval de intenties van de weldoener een bijzondere bescherming verdienen.

De huidige statuten voorzien in een subsidiair doel, voor het geval het primaire doel niet langer haalbaar is. De rechtbank wijst het verzoek tot wijziging (van onder meer het primaire doel) af, mede gelet op de vereiste terughoudendheid.

Instantie: Rechtbank Amsterdam

Datum uitspraak: 23-04-2015

ECLI: ECLI:NL:RBAMS:2015:2378

Zaaknummer: C-13-553201 - HA RK 13-349

Rechters: K.M. van Hassel

Wetsartikelen: 2:294 BW en 4:135 BW

RECHTSPRAAK

***Legitimaris. Vordering tot inzage stukken in incidentele procedure.
Afgewezen op grond van de ‘in beginsel strakke regel’.***

Een onderfde legitimaris vordert van de erfgenamen van moeder inzage in stukken ter berekening van zijn legitieme portie (art. 4:78 lid 1 BW). Dit gebeurt in een incidentele procedure.

Volgens het hof kan de vordering ingesteld worden als incidentele vordering in een lopende procedure met het oog op de bewijslevering in die lopende procedure. De beslissing op een vordering tot het overleggen van stukken is geen voorlopige voorziening (art. 223 Rv). De beslissing heeft een definitief karakter en reikt verder dan de duur van het geding. Het hof beoordeelt de vordering daarom als ‘andere incidentele vordering’ in de zin van artikel 208 en 209 Rv.

De legitimaris vordert echter opnieuw wat de rechtbank al eerder heeft afgewezen, terwijl de legitimaris niet tijdig een grief tegen die afwijzing heeft gericht. Het hof mag geen acht slaan op grieven die pas worden aangevoerd na de door de wet daartoe aangewezen gelegenheid, in casu de memorie van grieven in de hoofdzaak (de ‘in beginsel strakke regel’). Het hof wijst de vorderingen van de legitimaris af.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 21-04-2015

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2015:2820

Zaaknummer: 200.110.522

Rechters: J.H. Lieber, R.A. Dozy en R. Prakke-Nieuwenhuizen

Wetsartikelen: 4:78 BW, 208 Rv, 209 Rv en 223 Rv

RECHTSPRAAK

Schuldeisers van de nalatenschap hebben geen stem in de opheffing van de vereffening.

De vereffening van erflaatsters nalatenschap is opgeheven. Dit is gebeurd op verzoek van haar enig (beneficiair) erfgenaam, tevens vereffenaar van de nalatenschap (art. 4:209 lid 1 BW).

Schuldeisers van de nalatenschap verzoeken het hof om de opheffing te vernietigen. Het hof wijst hun verzoek af. Schuldeisers van de nalatenschap behoren volgens de wet niet tot de kring van personen die moeten worden gehoord of opgeroepen op een verzoek tot opheffing.

Instantie: Gerechtshof Den Haag

Datum uitspraak: 08-04-2015

ECLI: ECLI:NL:GHDHA:2015:1032

Zaaknummer: 200.154.570/01

Rechters: Stollenwerck, Labohm en Mulder

Wetsartikelen: 4:209 BW

RECHTSPRAAK

President in kort geding benoemt provisioneel bewindvoerder als dwangvertegenwoordiger van executeur die levering verkochte woning weigert.

X is executeur in de nalatenschap van zijn vader en heeft met kopers een schriftelijke koopovereenkomst gesloten ten aanzien van vaders woning.

Vervolgens verhindert X eerst dat kopers een – voor de financiering benodigde – taxatie laten maken en weigert X daarna mee te werken aan de levering van de woning. X betwist de geldigheid van de koopovereenkomst.

Kopers vorderen in kort geding levering van de woning op de voet van artikel 3:300 lid 2 BW (reële executie). X verblijft inmiddels op een gesloten afdeling van een psychiatrische instelling en kan daarom niet op zitting verschijnen.

Gelet op de geestelijke problemen van X kunnen zijn wilsverklaringen vernietigbaar zijn en kan X mogelijk niet aan zijn verklaringen gehouden worden. Dit stelt de president in kort geding voor de vraag hoe het belang van kopers – bij spoedige nakoming van een mogelijk volstrekt rechtsgeldige koopovereenkomst – kan worden gediend zonder dat het belang van X – bij effectieve rechtsbescherming – in het gedrang komt.

Omdat er geen aanwijzingen zijn dat X op korte termijn zijn eigen belangen weer adequaat kan behartigen, kiest de voorzieningenrechter niet voor aanhouding van de procedure, maar voor ambtshalve benoeming van een provisioneel bewindvoerder. De bevoegdheid daartoe is van oudsher in de taakopdracht van de president in kort geding besloten geacht.

De bewindvoerder moet onderzoeken of X zich op pleitbare gronden verzet tegen de levering. Zo niet, dan moet de bewindvoerder als dwangvertegenwoordiger van X meewerken aan de levering (art. 3:300 lid 1 BW).

Instantie: Rechtbank Noord-Holland

Datum uitspraak: 03-04-2015

ECLI: ECLI:NL:RBNHO:2015:3435

Zaaknummer: C-15-222791 - KG ZA 15-157

Rechters: A.H. Schotman

Wetsartikelen: 3:300 BW en 4:145 BW

RECHTSPRAAK

Bedrijfsopvolging door schenking kort voor overlijden en legitieme.

Moeder overlijdt in maart 2011. Eind 2010 heeft moeder haar aandelen in een taxibedrijf geschonken aan dochter, dit in het kader van bedrijfsopvolging. Kort daarvoor heeft moeder onroerend goed in de BV ingebracht.

Op grond van moeders testament heeft de zoon recht op zijn legitieme portie. Zoon stelt dat de waarde van de aandelen ten tijde van de gift en de waarde van het onroerend goed ten tijde van moeders overlijden meetellen voor de legitimaire massa.

De waarde van het onroerend goed is slechts van belang als factor die mede de waarde van de aandelen bepaalt, zodat het enkel neerkomt op waardering van de aandelen, aldus de rechtbank.

Uitgegaan moet worden van een objectief schenkingsbegrip. De motieven van moeder (bedrijfsopvolging, kort voor overlijden) zijn niet van belang. Haar wil om te bevoordelen staat voldoende vast.

De rechtbank benoemt een deskundige om de aandelen te waarderen ten tijde van de gift (art. 4:66 BW, art. 4:67 onder d BW). Omdat de zoon als legitimaris slechts schuldeiser van de nalatenschap is, is niet bepalend de waarde die bij een verdeling tussen deelgenoten in aanmerking zou moeten worden genomen, maar de objectieve verkoopwaarde, dat is de waarde in het economische verkeer. De deskundige moet daarbij de stelling van dochter onderzoeken dat het bedrijf eind 2010 al slecht liep.

Instantie: Rechtbank Zeeland-West-Brabant

Datum uitspraak: 10-12-2014

ECLI: ECLI:NL:RBZWB:2014:9002

Zaaknummer: C-02-276837 - HA ZA 14-97

Rechters: S.M.J. van Dijk

Wetsartikelen: 4:66 BW en 4:67 BW

RECHTSPRAAK

Erfgenaam niet-ontvankelijk in vordering achterstallig loon van erflater. Hij had namens de gezamenlijke erfgenamen moeten optreden.

Vader overlijdt, waardoor het dienstverband bij zijn werkgever eindigt. Vader laat twee zonen als erfgenamen achter. Een van beide zonen vordert van vaders werkgever in rechte achterstallig loon.

Iedere deelgenoot is in beginsel bevoegd tot het instellen van rechtsvorderingen ter verkrijging van een rechterlijke uitspraak ten behoeve van de gemeenschap (art. 3:171 BW). Niet noodzakelijk is dat alle deelgenoten in het geding betrokken worden (HR 8 september 2000, *JOR* 2001/19). De procederende zoon had in de dagvaarding kenbaar moeten maken dat hij (als formele partij) optrad voor de gezamenlijke deelgenoten (als materiële partij) en een uitspraak wenste ten behoeve van de gemeenschap (HR 5 maart 1999, *NJ* 1999, 383). De zoon vorderde echter betaling in privé. De kantonrechter verklaart de zoon daarom niet-ontvankelijk.

Instantie: Rechtbank Zeeland-West-Brabant

Datum uitspraak: 06-08-2014

ECLI: ECLI:NL:RBZWB:2014:7339

Zaaknummer: 2623505

Rechters: J.A. van Voorthuizen

Wetsartikelen: 3:171 BW